

že tieto vynikajúce veci — krása a proporcia — nie sú identické; na ktoréhoľvek z nich však nemožno zabúdať.

8

/Rekapitulácia

Ak by sme tie časti ľudského tela, ktoré považujeme za proporcionálne, zároveň vždy považovali za krásne, čo určite nie je tak, alebo ak by boli situované tak, že ich porovnanie by poskytovalo bezprostrednú radosť, čo je zriedkavým prípadom, alebo ak by sa rastlinám alebo zvieratám dali pripísať akékoľvek proporcie, ktoré by boli vždy viazané na krásu, čo nikdy nebolo tak, alebo ak na jednej strane tam, kde časti sú dobre prispôbené svojim účelom, boli by vždy aj pekné a na druhej strane tam, kde sa neobjavuje úžitok, by nebolo krásy, čo odporuje každej skúsenosti: potom by bol oprávnený záver, že krása spočíva v proporcii alebo užitočnosti. Keďže však vo všetkých týchto bodoch je skutočnosťou práve opak, môžeme byť presvedčení, že krása v tomto nespočíva, nech už vďačí za svoj pôvod čomukoľvek.

9

/Dokonalosť nie je príčinou krásy

Inou rozšírenou predstavou, veľmi príbuznou predchádzajúcej, je, že základnou príčinou krásy je *dokonalosť*. Tento názor sa chápe tak, že dokonalosť ďaleko presahuje zmyslové objekty. Avšak v zmyslových objektoch dokonalosť sama osebe vôbec nie je príčinou krásy, takže kvalita krásy tam, kde je prítomná v najvyššom stupni, teda v ženskom pohlaví, nesie so sebou takmer vždy ideu slabosti a nedokonalosti. Ženy sú si toho vedomé; z tohto dôvodu sa cvičia v šepotaní a neistej chôdzi predstierať slabosť a dokonca aj chorobu. K tomu všetkému ich vedie príroda. Krása v zármutku na nás pôsobí najväčšmi. Začervenanie má trochu menšiu silu a skromnosť vo všeobecnosti, ktorá je mlčanlivým priznaním nedokonalosti, už sama osebe sa považuje za roztomilú vlastnosť a určite zvyšuje príťažlivosť každej takejto vlastnosti. Viem, že každý má na jazyku, že dokonalosť by sme mali zbožňovať. To je pre mňa dostačujúcim dôvodom, aby som tvrdil, že nie je skutočným objektom lásky. Kto kedy povedal,